

OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE UZANAN BİR EĞİTİM KURUMU: GELENBEVİ ANADOLU LİSESİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Mehmet GÜNDÜZ¹

¹ Dr., Gelenbevi Anadolu Lisesi, Zeyrek Mah. Yesarizade Cad. No:33, 34093Fatih/İstanbul ekalim02@yahoo.com, ORCID ID: 0000-0002-4642-4189.

Geliş Tarihi: 06.02.2019 Kabul Tarihi: 08.05.2019

Öz: Türkiye'nin önemli eğitim kurumlarından biri olan Gelenbevi Anadolu Lisesi 1911'de idadi olarak kurulmuştur. Gelenbevi 1913'te Sultani seviyesine yükseltilmiştir. Okul adını Osmanlı âlimlerinden Gelenbevi İsmail Efendi'den almıştır. Gelenbevi İdadisi'nin kuruluşunda dönemin Maarif Nazırı Gelenbevizade Said Bey'in büyük rolü vardır. Osmanlı Devleti'nin zor süreçlerden geçtiği bir dönemde eğitime başlayan Gelenbevi Birinci Dünya Savaşı'na öğretmen ve öğrencileriyle katılan Gazi okullardan biridir. Birinci Dünya Savaşı sırasında bir süre hastane olarak da kullanılan Gelenbevi'nin okul binası 1919 yılında yangında harap olmuştur. 1924 yılında yeniden inşa edilen Gelenbevi, sırasıyla ortaokul ve lise olarak hizmet verdikten sonra günümüzde Anadolu Lisesi olarak eğitime devam etmektedir. Kurulduğu günden beri Gelenbevi Anadolu Lisesi Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştiren önemli eğitim kurumlarından biridir. Gelenbevi Orta Okulu'nda Eski Başbakanlardan Tarihçi Şemsettin Günaltay okul müdürlüğü yapmıştır. Gelenbevi birçok devlet adamı, öğretmen, sanatçı, yazar, şair, akademisyen, iş adamı yetiştirmiştir. Türk eğitimine önemli katkıları olan Gelenbevi Anadolu Lisesi köklü geçmişi ile bugünde öğrenci yetiştirmeye devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gelenbevi, Gelenbevi İsmail Efendi, Gelenbevizade Said Bey, Ortaöğretim, Millî Eğitim, İdadi, Sultani

AN EDUCATIONAL INSTITUTION FROM OTTOMAN TO THE PRESENT: GELENBEVI ANATOLIAN HIGH SCHOOL

Abstract:

One of Turkey's most important educational institutions Gelenbevi Anatolian High School was founded as an idadi in 1911. Gelenbevi was upgraded to Sultana in 1913. The name of the school was taken from Gelenbevi İsmail Efendi, an Ottoman scholar. In the foundation of Gelenbevi Senior High School the Minister of Education Gelenbevizade Said Bey had a great role. When the Ottoman Empire was undergoing a difficult period, Gelenbevi was one of the Ghazi schools that attended the First World War with its teachers and students. Gelenbevi's school building, which was also used as a hospital during the First World War and in 1919 it was devastated by fire. Gelenbevi which was rebuilt in 1924, served as a middle school and high school but nowadays it continues its education as an Anatolian High School. Since its establishment Gelenbevi Anatolian High School is one of the major educational institutions that training the qualified manpower needed by Turkey. The historian Şemsettin Günaltay, a former Prime Minister, had served as the school director in Gelenbevi Senior High School. It trained many statesmen, teachers, artists, writers, poets, academics and businessmen. Gelenbevi Anatolian High School, which has made important contributions to Turkish education, continues to educate students today with its deep-rooted history.

Key Words: Gelenbevi, Gelenbevi İsmail Effendi, Gelenbevizade Said Bey, Secondary Education, National Education, Idadi, Sultana

Giriş

Osmanlı Devleti'nin siyasi olarak zor günler geçirdiği bir dönemde 1911 yılında eğitime başlayan Gelenbevi İdadisi kurulduğu dönemde İstanbul'daki sayılı okullardan biriydi. Asırlık bir geçmişe sahip olmasına rağmen Gelenbevi Anadolu Lisesi'yle ilgili yapılmış çalışma yok denecek kadar azdır. Yapılan çalışmalarında başında Süreyya ve Naci Özyurtkan tarafından hazırlanan ve 1972 yılında basılmış olan "Gelenbevi" adlı çalışma gelmektedir. Bu çalışma dışında Gelenbevi Anadolu Lisesi ile ilgili ciddi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Fakat Gelenbevi Anadolu Lisesi eğitim alanında, özellikle de ortaöğretimde, Türkiye'de yaşanan gelişmelerin takip edilebildiği en iyi örneklerden biridir. Dolayısıyla Gelenbevi Anadolu Lisesi'nin tarihsel süreç içinde

geçirdiği değişim ve dönüşümleri dikkate alarak bu okulda yapılmış çalışmalarını ve okula ait verileri ortaya koymak Türk eğitim tarihine önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın ana gayesi Gelenbevi Anadolu Lisesi'nin tarihsel süreç içinde geçirdiği gelişim ile Türk Eğitim Sistemi'ndeki yerini ve önemini ortaya koyarak Türk eğitim tarihine katkı sağlamaya çalışmaktır. Bu çerçevede birçok kaynaktan yararlanıldı. Osmanlı Arşivinde yapılan çalışmalarla özellikle okulun kuruluş süreci, kuruluşu takip eden yıllar ve Birinci Dünya Savaşı'ndaki rolüne değinildi. Okulun kurulduğu dönemde çevredeki yerleşim planları için Alman Mavilerine müracaat edildi. Okulun öğretmen, öğrenci ve ders gibi istatistikleri için Milli Eğitim İstatistiklerinden ve Gelenbevi Anadolu Lisesi Okul Arşivinden yararlanıldı. Özellikle 1967 yılından sonraki okula ait istatistikleri tespit etmek için sınıf geçme defterleri incelendi ve öğrenciler tek tek sayıldı. Ayrıca öğrenci dosyalarının içerikleri incelendi. Okulda özellikle 1950-1960 yılları arasındaki dönemde yapılmış sosyal, kültürel ve izcilik faaliyetleri gibi faaliyetleri ortaya koymak için Gelenbevi Ortaokulu'nda 1941-1963 yılları arasında okul müdürlüğü yapmış olan Rıza Bediz'in fotoğraf arşivinden yararlanıldı (Özyurtkan, 1972, 42). Basında okulla ilgili çıkan haber ve yazılar ile ulaşılan her türlü basılı ve görsel malzeme içerik analizine tabii tutuldu.

Gelenbevi denilince anılması gereken iki önemli isim bulunmaktadır. Bunlardan ilki Gelenbevi Anadolu Lisesi'nin adını aldığı Gelenbevi İsmail Efendi'dir. İslâm dünyasının meşhur matematikçilerinden ve Osmanlı ulemasının sonuncularından olan Gelenbevi İsmail Efendi 1143 (1730/31) yılında Aydın Vilâyetine bağlı Saruhan Sancağı'nın Gelenbe kasabasında dünyaya gelmiştir (Bursalı Mehmet Tahir Bey, 1975, 261). İsmi İsmail olduğu halde doğduğu kasabaya ithafen Gelenbevi ismiyle meşhur olmuştur (Salih Zeki, 1315, 318). Tanınmış kültürlü bir aileye mensup olan Gelenbevi'nin babası Mustafa bin Mahmud Efendi'dir. Gelenbevi'nin babası ve dedesi yıllarca Gelenbe kasabasında müftülük ve müderrislik yaparak ilme hizmet etmişlerdir. Ancak Gelenbevi küçük yaşta babasını kaybettiği için 13-14 yaşına kadar ciddi bir eğitim görememiştir (Bingöl, 1998,1). Babasının bir dostu onu boş işlerle iştigal ettiği için eleştirmiştir (Bursalı Mehmet Tahir Bey, 1975, 261-262). Bu duruma derin teessür duyan ve utanan Gelenbevi ilim tahsil etmeye karar vermiştir. İlim tahsiline Gelenbevi'de başlayan Gelenbevi İsmail Efendi eğitimine Sahn-ı Seman Medreseleri'nde devam etmiştir (Bingöl, 1998, 2).

Gelenbevi, İstanbul'da Yasıncızâde'den Arapça ve Dini İlimleri, Ayaklı-Kütüphaneye olarak bilinen Müftüzade Mehmet Emin Efendi'den Mantık, Fizik ve Matematik ilimlerini tahsil etmiştir (Bingöl, 1998, 3). Gelenbevi İsmail Efendi 1177 (1763) yılında ruûs imtihanını kazanarak 33 yaşında müderris olmuştur. Müderris olduktan sonrada hayatını ilme ve tahsile vakfeden Gelenbevi, Ayaklı Kütüphane'nin evinde araştırma ve inceleme tarzında eğitimine devam etmiştir (Bursalı Mehmet Tahir Bey, 1975, 262).

Gelenbevi İsmail Efendi'nin sonraki yıllarda yaptıkları yeterince bilinmemekle beraber günlerinin çoğunu Fatih Zeyrek'te bulunan evinde ilimle uğraşarak geçirdiği

bilinmektedir (Gölcük ve Yurdağür, 1996, 552-553). Birçok ilim dalında derin bilgisi olduğu halde Gelenbevi İsmail Efendi ömrünün ilk senelerini darlık içinde geçirmiştir (Salih Zeki, s.270-271). Sultan I. Abdülhamid döneminde gerçekleştirilen ıslahat hareketlerinden sonra kurulan Mühendishane-i Bahri-i Hümayun'da ayda altmış kuruş maaşla riyaziye hocası tayin edilince maddî durumu bir miktar düzelmiştir (Bursalı Mehmet Tahir Bey, 1975, 262-263). Bu okulun dışında Gelenbevi'nin İstihkâm Mektebi gibi bazı öğretim kurumlarında da riyaziye hocası olarak görev yaptığı kaydedilmektedir (Gölcük ve Yurdağür, 1996, 552-553). Ahmet Cevdet Paşa'ya göre eğer Gelenbevi İsmail Efendi olmasaydı o asrın malumatı hakkında hiçbir bilginimiz olmayacaktı (Ahmet Cevdet Paşa, 1309, 257).

Gelenbevi İsmail Efendi Sultan III. Selim döneminde yaptığı humbara ayarlamalarıyla padişahın takdirlerini kazanmıştır. Bu olay onun 1204 (1790) yılında Mora'da ki Yenişehir Feneri Mevleviliği'ne Kadı tayin olarak tayin edilmesinde etkili olmuştur (Bursalı Mehmet Tahir Bey, 1975, 262; Salih Zeki, 1315, 318). Bu görevi yürütürken devrin şeyhülislamı Hamidzade Mustafa Efendi'den, hilal konusunda rü'yetten ziyade hesaba dayanan görüşlerini ağır bir şekilde eleştiren resmi bir yazı alan Gelenbevi İsmail Efendi bu haksız eleştiri karşısında çok üzülmüş ve beyin kanaması geçirecek felç geçirmiştir (Gölcük ve Yurdağür, 1996, 553). Nitekim kısa bir süre sonrada Yenişehir'de vefat etmiştir.

Gelenbevi İsmail Efendi Matematik yanında Mantık alanındaki çalışmalarıyla da ön plana çıkmaktadır. Gelenbevi, "Aristo mantığına dayalı, Farabi ve İbn Sina geleneğine bağlı, Türk-İslam mantıkçıları silsilesinin en son halkalarından" biridir (Bingöl, 1993, 139; Gölcük ve Yurdağür, 1996, 553). Osmanlı medreselerinden günümüze kadar Kelâm alanında yazdığı şerh, temel kaynaklardan kabul edilen Gelenbevi, gösterişe hiç önem vermemiştir. Çalışkanlığı, sabrı ve ilimlerdeki derinliği onun ilme ve araştırmaya ne kadar değer ve önem verdiğini göstermektedir. Matematik, Mantık ve Kelâm olmak üzere birçok alanda değerli eser bırakan Gelenbevi İsmail Efendi eserlerinin çoğunu günün bilim dili olan Arapça ile yazmıştır. Akli ve nakli ilimlerle uğraşan Gelenbevi, XVIII. yüzyılın kültürünü telif ettiği eserlerle günümüze aktaran tek Osmanlı bilginidir (Bingöl, 1993, 5).

Gelenbevi denilince adı anılması gereken ikinci önemli isim ise okulun kuruluşunda büyük katkıları olan Gelenbevi İsmail Efendi'nin torunu Mehmed Said Bey'dir. 1862'de doğan Said Bey, Mahmud Aziz Efendi'nin oğludur. Mülkiye'yi bitiren Said Bey 1882'den itibaren devlet dairelerinde çalışmaya başlamış, 1887'den itibaren Bursa İdadisi'nde öğretmenlik, Edirne'de Maarif Müdürlüğü ve Vefa İdadisi'nde Fizik öğretmenliği yapmıştır (Ergün, 1996, 254). Gelenbevizade Mehmed Said Bey Hamidiye Ticaret Mektebi Âlisi'nin ikinci müdürü olarak 1887-1906 yılları arasında görev yapmıştır. Said Bey 1907'de Mekâtib-i İdadiye Müdürü, Meclis-i Maarif üyeliği, Maarif Müsteşarlığı ve Maarif Nazırlığı görevlerinde bulunmuştur (Ergün, 1996, 254; <http://www.yuksekticaretli.org/mudurler-ve-dekanlarimiz.html>). İki kez Maarif Nazırı olan Gelenbevizade Mehmet Said Bey nazırlık görevinden sonra Darülfünun Fen Fakültesinde Fizik profesörlüğü yapmıştır.

1. Gelenbevi İdadisi'nin Kuruluşu

Maarif Nezareti 1910'da Fatih'te Zeyrek'te bir idadi açmayı kararlaştırmış ve bu amaçla bir arsa aramaya başlamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda Gelenbevi İsmail Efendi'nin torunu Said Bey'e ait bir konak arsası bulunmuştur. Said Bey'e burada bir okul inşası için teklif götürülmüş ve Said Bey'de yapılacak okula Gelenbevi İsmail Efendi'nin adının verilmesi şartıyla teklifi kabul etmiştir. Maarif Nezareti de bu şartı kabul ederek arsayı satın almıştır. Okul inşaatı devam ederken okula verilecek isimle ilgili devlet kurumları arasında yazışmalar yapılmıştır. Okula verilecek isimle ilgili Maarif-i Umûmiye Nâzırı Emrullah Bey, Sadaret'e 12 Kânûnisânî 1326 (25 Ocak 1911) tarihinde yazdığı yazıda; Fatih'te inşaatı bitmek üzere olan idadi mektebinin yapıldığı arsanın büyük İslâm âlimlerinden Gelenbevi'ye ait hanenin arsası olması sebebiyle okulun adının "Gelenbevi İdadisi" olmasının uygun görüldüğünü belirterek gerekli izinlerin verilmesini istemiştir (BOA, İM, 17/9, 12 Kânûnisânî 1326). Sadaret Makamı bunun üzerine Sadrazam İbrahim Hakkı Paşa imzasıyla 15 Kânûnisânî 1326 (28 Ocak 1911) tarihli yazıyla durumu Padişahlık Makamına sunmuştur. Yazıda Fatih civarında inşaatı tamamlanmak üzere olan idadi mektebinin bulunduğu arsanın büyük İslâm âlimlerden Gelenbevi'ye ait olan hanenin arsası olduğu ve burada kurulacak olan okula Gelenbevi İdadisi isminin verilmesinin Gelenbevi İsmail Efendi'nin adının anılmasına vesile olacağı belirtilmiştir. Bunun için ihtiyaç duyulan kararname padişahın onayına sunulmuştur (BOA, İM, 17/9, 15 Kânûnisânî 1326). Sadrazamlık Makamından gelen kararname ve tezkire Padişah Sultan Mehmed Reşad'a sunulmuştur. Sultan Mehmed Reşad 16 Kânûnisânî 1326 (29 Ocak 1911) tarihinde "Fatih kurbünde inşâ ve ikmâlî kuvve-i karîbeye gelen mekteb-i idâdî "Gelenbevi İdadisi" nâmıyla tevşîm olunmuştur" diyerek Fatih'de Gelenbevi'ye ait hanenin arsası üzerinde yapılmakta olan idâdî mektebine Gelenbevi isminin verilmesine dair irade vermiştir (BOA, İM, 17/9, 28 Muharrem 1329). Aynı gün Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî Halid Ziya "kararname ile beraber manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî şeref-sâdır olmuş" diyerek padişahın gereken onayı verdiğini Sadaret Makamına bildirilmiştir (BOA, İM, 17/9). Nitekim inşa edilen idadiye Gelenbevi İsmail Efendi'ye saygı nişanesi olarak Gelenbevi İdadisi adı verilmiştir.

Gelenbevi İdadisi'nin inşa edildiği yer Gelenbevi'nin Bostanı olarak da bilinen toplam dört dönümden oluşan ve içerisinde iki su kuyusu bulunduğu bir arsaydı. Buradaki kuyulardan biri okul müdürlerinden Fethi Gürsoy tarafından kapatılmış diğeri ise onarılmıştır. Onarımı yapılan kuyu 2013'te inşa edilen spor salonunun altında kalmıştır. Alman Mavilerine bakıldığında Gelenbevi İdadisi'nin kurulduğu dönemde bölgenin genel görünümü ve okul çevresinin günümüzden oldukça farklı olduğu görülmektedir. Okulun ön cephesinde bir hamam ve Kubbe Tekkesi adıyla bir tekke, arka cephesin iki medrese, Haliç'e bakan yan cephesinde ise bir okul, Damat Mehmet Efendi Medresesi, Tüccarlı Kütüphanesi ve Medresesi ile Sinan Ağa Camii bulunmak-

taydı. Bu eserlerin neredeyse tamamı günümüze ulaşmamıştır ancak Sinan Ağa Camii daha sonra ihya edilmiştir. Gelenbevi İdadisi'nin kurulduğu dönemde etrafında birçok eğitim kurumu ve sosyal kurumun bulunmaktaydı (Alman Mavileri, 2006). Dolayısıyla okulun seçildiği bölgenin eğitim ve sosyo-kültürel açısından gelişmiş bir yer olduğu söylenebilir. Sahn-ı Seman Medresesi'ne çok yakın bir yerde bulunan Gelenbevi İdadisi eğitim ikliminin yoğun olarak yaşandığı bir yerdedi ve bu da okuldaki eğitim-öğretim ortamına katkı sağlamıştır.

2. Gelenbevi İdadisi'nin Eğitime Başlaması

1911 yılında eğitime başlayan Gelenbevi İdadisi 1913-1914 eğitim-öğretim yılında Sultani düzeyine çıkarılmış ve Gelenbevi Mekteb-i Sultanisi adını almıştır. Bundan dolayı daha önce iki kat olarak inşa edilen okul binasına yeni bir kat ilave etmek gerekmiş ve ahşap bir kat eklenmiştir. Birinci Dünya Savaşı sırasında bir süre hastane olarak da kullanılan okul binası savaştan sonra eğitime devam etmiştir.

Birinci Dünya Savaşı başladığında okul öğretmenlerinden Hesap ve Cebir Muallimi Kemal Bey, Kimya Muallimi Avni Bey, Riyaziye Muallimi Süleyman Sırrı Efendi, Terbiye-i Bedeniye Muallimi İsmail Hakkı Bey, Kısm-ı evvel Muallim-i evvelî İsmail Efendi ve Kısm-ı evvel Muallim-i sanisi Rasim Bey İhtiyat Zâbiti Mektebi'ne atanırken Malumat-ı Tabiiye Muallimi Fuad Bey Gümüşsuyu Askeri Hastanesi'ne tayin edilmiştir (BOA, MF. İMF, 42/84-2. 14 Eylül 1330). Gelenbevi Sultanisi öğrencilerinden bazıları da Birinci Dünya Savaşı'na katılmıştır. Savaş başladığında Gelenbevi Mekteb-i Sultanisi'nin toplam 265 öğrencisi bulunmaktaydı. Bu dönemde 11. sınıfta okuyan tüm öğrenciler askere alındığından 11. sınıfta ders yapılamamıştır (Güçtekin, 2015, 127-128). Osmanlı Arşivinde yer alan Gelenbevi Mekteb-i Sultanisi'nin 1914-1915 ders yılına ait imtihan cetveline göre "8-12 sınıf öğrencilerinin büyük bir kısmı 1915-1918 yılları arasında hizmet-i maksûre (kısa dönem askerlik) kapsamında askere alınmıştır." (BOA, MF.TLY., 486/57, (11 Safer 1334/19 Aralık 1915); Akt: Güçtekin, 2015, 129-130) Bu öğrencilerin büyük bir kısmı savaşa katılmakla birlikte bu öğrencilerden kaçının kesin olarak savaş katıldığı ve geri döndüğü bilinmemektedir.

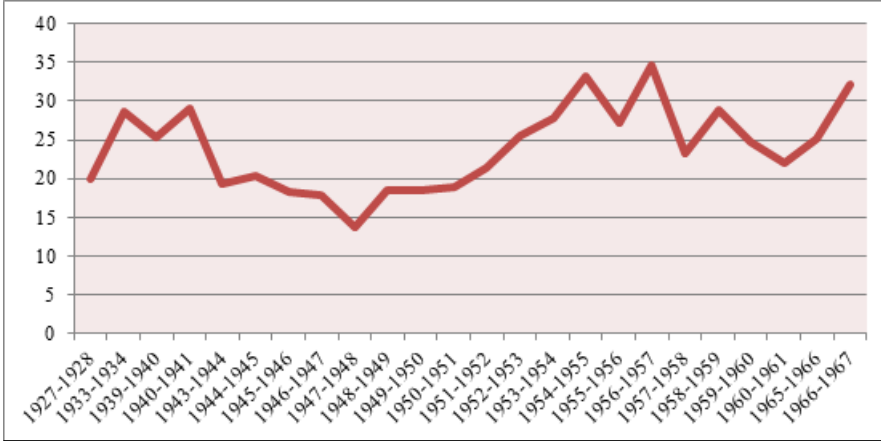
İdadi olarak açıldığında 7 sınıflı olarak öğrenime başlayan Gelenbevi, sultani olduktan sonra 11 sınıflı olarak 1919 yılına kadar eğitime devam etmiştir. Gelenbevi Mekteb-i Sultanisi 31 Mart 1919'da çıkan Fatih yangınında yanmıştır. Bu yangında sadece okulun enkaz halinde temel duvarları ve kurtarılan okulun evrakları kalmıştır. Bu olaydan sonra öğrencilerin ilk kısmı Mercan İdadisi'ne, orta kısmı da Vefa Sultanisi'ne naklolunarak bu okullarda Gelenbevi Sultanisi öğrencisi olarak öğrenimlerine devam etmişlerdir. Okul binası beş yıl enkaz olarak bekledikten sonra 1924'te yeniden iki kat olarak inşa edilmiştir. 1924-1925 ders yılında binasında yeniden eğitime başlayan Gelenbevi Mekteb-i Sultanisi 1926 yılında orta mektebe dönüştürülmüştür. 1991 yılına kadar Gelenbevi Ortaokulu olarak faaliyet gösteren okul bu tarihte Gelenbevi Lisesi'ne dönüştürülmüştür. Okul 2005 yılında Anadolu lisesine dönüştürülerek Fatih Gelenbevi Anadolu Lisesi adını almıştır. Okul binasının şu an restorasyonu devam etmekte ve yeniden üç katlı olarak inşa edilmektedir.

3. Gelenbevi’de Eğitim-Öğretim

3.1. Öğretmen Durumu

Gelenbevi Sultanisi’nde 1914-1915 ve 1915-1916 eğitim-öğretim yıllarında 28 öğretmen çalışmaktaydı (Güçtekin 2015:128). 1926-1927 yılında çalışan 14 öğretmenden 3’ü Avrupa’da 5’i Türk Yüksek Mektebi’nden ve 6’sı Darülfünun’dan mezun olmuştur (MEB Ortaöğretim 1926-1927 İstatistikleri, 47). 1932-1933 eğitim-öğretim yılında çalışan öğretmenlerden 1’i Avrupa’da 4’ü Türk Yüksek Mektebi’nden, 10’u Darülfünun’dan ve 4’ü orta mektepten mezun olmuştur (MEB Ortaöğretim 1932-1933 İstatistikleri, 192). 1926-1967 döneminde Gelenbevi Ortaokulu’nda 1926-1927 eğitim-öğretim yılı 14 öğretmen ile en az öğretmenin görev yaptığı yıl olurken 1960-1961 ve 1966-1967 eğitim-öğretim yılları ise 40 öğretmen ile en fazla öğretmenin görev yaptığı yıllar olmuştur. 1926-1967 yılları arasında görev yapan öğretmen ortalaması 23,29’dur.

Grafik 1: 1927-1967 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu’nda Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (1927-1967 MEB Ortaöğretim İstatistikleri)

1927-1967 döneminde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ortalama 20,29’dur. Bu dönemde öğretmen başına en az öğrencinin düştüğü dönem 13,65 öğrenciyle 1947-1948 eğitim-öğretim yılı olurken öğretmen başına en fazla öğrencinin düştüğü eğitim-öğretim yılı 34,66 öğrenciyle 1956-1957 eğitim-öğretim yılı olmuştur.

3.2. Öğrencilerle İlgili Sayısal Veriler

3.2.1. Öğrenci Sayıları

Gelenbevi Sultanisi 5+4+3 yıl olmak üzere toplan 12 yıl gündüzcü olarak erkek öğrencilere resmi bir eğitim veren okuldu. Okulda 1914-1915 eğitim öğretim yılında toplam öğrenci sayısı 265, Mayıs 1916’da toplam öğrenci sayısı 325 ve Mart 1918’de toplam öğrenci sayısı 480’di (BOA, MF.İST., 33/33; BOA, MF.İST., 26/16; BOA. MF.İST., 51/13; Akt. Güçtekin, 2015, 126-127). 1991 eğitim-öğretim yılında liseye dönüştürülen Gelenbevi Ortaokulu son ortaokul öğrencilerini 1997 yılında mezun etmiştir.

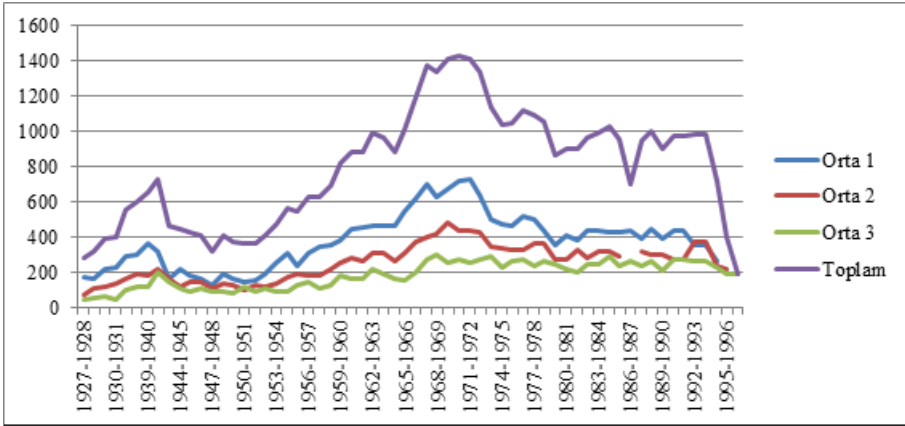
Tablo 1: 1927-1997 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda Okuyan Öğrenci Sayıları (1927-1967 MEB Ortaöğretim İstatistikleri; Gelenbevi Ortaokulu Sınıf Geçme Defterleri 1927-1997)

Yılı	Orta 1	Orta 2	Orta 3	Top.	Yılı	Orta 1	Orta 2	Orta 3	Top.
1927-1928	169	68	41	278	1966-1967	620	369	201	1190
1928-1929	164	104	52	320	1967-1968	703	401	272	1376
1929-1930	219	112	59	390	1968-1969	626	416	296	1338
1930-1931	224	132	44	400	1969-1970	673	480	254	1407
1931-1932	288	161	100	549	1970-1971	722	434	275	1431
1933-1934	294	189	119	602	1971-1972	725	434	251	1410
1939-1940	360	181	115	656	1972-1973	631	430	274	1335
1940-1941	313	215	198	726	1973-1974	500	346	289	1135
1943-1944	160	158	144	462	1974-1975	475	335	223	1033
1944-1945	220	119	109	448	1975-1976	465	326	259	1050
1945-1946	184	147	91	422	1976-1977	515	328	271	1114
1946-1947	158	145	109	412	1977-1978	495	361	233	1089
1947-1948	121	106	87	314	1978-1979	435	359	259	1053
1948-1949	187	131	89	407	1979-1980	351	270	246	867
1949-1950	164	121	83	368	1980-1981	407	271	218	896
1950-1951	145	102	113	360	1981-1982	376	326	202	904
1951-1952	153	124	87	364	1982-1983	438	276	247	961
1952-1953	188	117	103	408	1983-1984	432	315	240	987
1953-1954	251	134	87	472	1984-1985	426	318	285	1029
1954-1955	305	171	90	566	1985-1986	427	291	236	954
1955-1956	232	189	122	543	1986-1987	433		266	699
1956-1957	304	179	141	624	1987-1988	388	320	235	943
1957-1958	346	177	103	626	1988-1989	445	299	260	1004
1958-1959	353	213	124	690	1989-1990	391	301	207	899
1959-1960	383	251	183	817	1990-1991	432	270	270	972
1960-1961	444	278	160	882	1991-1992	432	270	270	972
1961-1962	453	266	160	879	1992-1993	354	368	259	981
1962-1963	463	312	215	990	1993-1994	354	368	259	981
1963-1964	464	306	193	963	1994-1995	259	232	227	718
1965-1965	462	260	161	883	1995-1996		213	188	401
1965-1966	541	308	157	1006	1996-1997			191	191
Genel Toplam						22642	15203	11302	49147

Gelenbevi Ortaokulu'nda 1927-1997 döneminde en az öğrencinin bulunduğu eğitim-öğretim yılı 278 öğrenciyle 1927-1928 olurken en fazla öğrenci 1431 öğrenciyle 1970-1971 eğitim-öğretim yılı olmuştur. Bu dönemde ortaokul birinci sınıfta toplamda 22642, ortaokul ikinci sınıfta 15203, ortaokul üçüncü sınıfta ise 11302 öğrenim görmüştür. Ortaokul birinci sınıfta okuyan öğrencilerin % 67,14'ü ikinci sınıfa geçerken ortaokul ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin % 74,34'ü üçüncü sınıfa geçmiştir. Ortaokul birinci sınıfta okuyan öğrencilerin ancak % 49,91'i üçüncü sınıfa geçebilmiştir. Bu durum okula başlayan her iki öğrenciden ancak birisinin mezun olabildiği anlamına gelmektedir. İkinci Dünya Savaşı yılları ve sonrasında okulda okuyan öğrenci sayısında genelde bir düşüş olduğu görülmektedir. Gelenbevi Ortaokulu'nda 1927-1997 döneminde en az öğrenci kaydı 1947-1948 eğitim-öğretim yılında yapılırken en fazla kayıt 1971-1972 eğitim-öğretim yılında yapılmıştır.

Grafik 2: 1927-1997 Yılları arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda Okuyan Öğrenci Sayıları

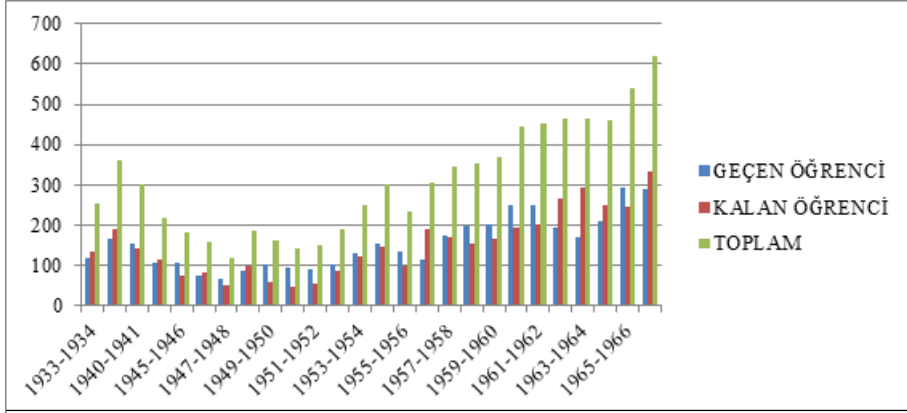
İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden birkaç yıl sonra öğrenci sayısı kısmı iniş çukurlara rağmen giderek artmış ve 1970-1971 eğitim-öğretim yılında doruk noktasında ulaşmıştır. Bu eğitim-öğretim yılından itibaren öğrenci sayısında düşme eğilimi görülmektedir. 1986-1987 eğitim-öğretim yılına gelindiğinde ise öğrenci sayısı % 52,16 oranında düşmüştür.

1998-2004 yılları arasında Gelenbevi Lisesi'nde toplam 3167 öğrenci öğrenim görmüştür. Bu öğrencilerin 1409'u lise 1. sınıf, 912'si lise 2. sınıf ve 846'sı lise 3. sınıf öğrencisiydi. Gelenbevi Lisesi 2005 yılında Anadolu Lisesine dönüştürülmüştür. 2005-2018 yılları arasında Gelenbevi Anadolu Lisesi'ne sınavla girip okuyan öğrenci sayısı 1175'i kız, 1156'sı erkek olmak üzere toplamda 2331 öğrencidir (Sınıf Geçme Defterleri ve E-Okul Verileri).

3.2.2. Öğrenci Başarı Durumu

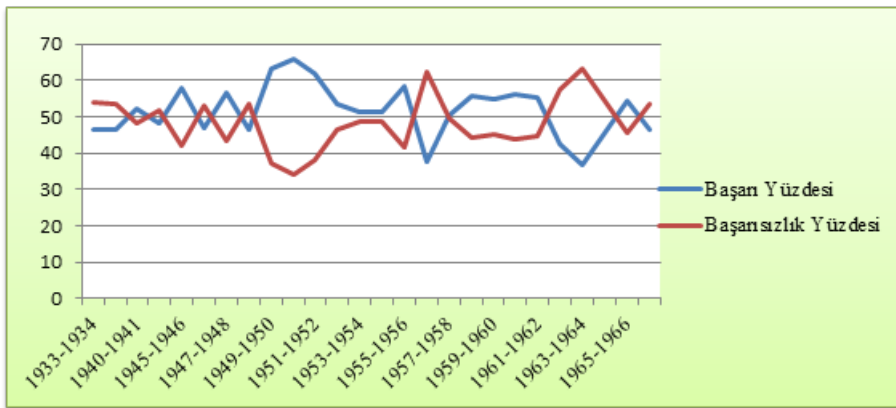
1937'den günümüze öğrencilerin başarı durumları şöyledir.

Grafik 3: 1933-1967 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda Birinci Sınıfta Okuyan Öğrencilere Ait Başarı Durumu (1927-1967 MEB Ortaöğretim İstatistikleri)

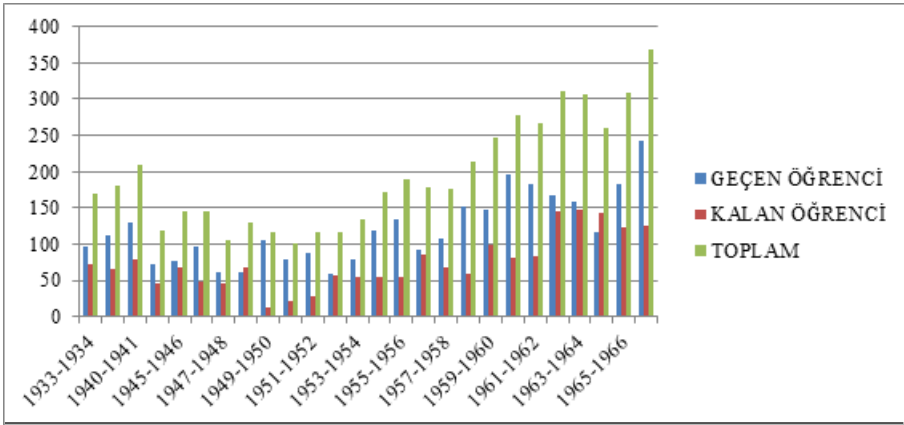
1933-1967 yılları arasında ortaokul birinci sınıfta okuyan öğrencilerin sayısı 1947-1948 eğitim-öğretim yılında 118 öğrenci ile en az 1966-1967 eğitim-öğretim yılında ise 620 öğrenci ile en fazla olduğu görülmektedir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında öğrenci sayısının genel olarak yükselme eğiliminde olduğu görülmektedir.

Grafik 4: 1933-1967 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda Birinci Sınıfta Okuyan Öğrencilere Ait Sınıf Başarı Yüzdesi

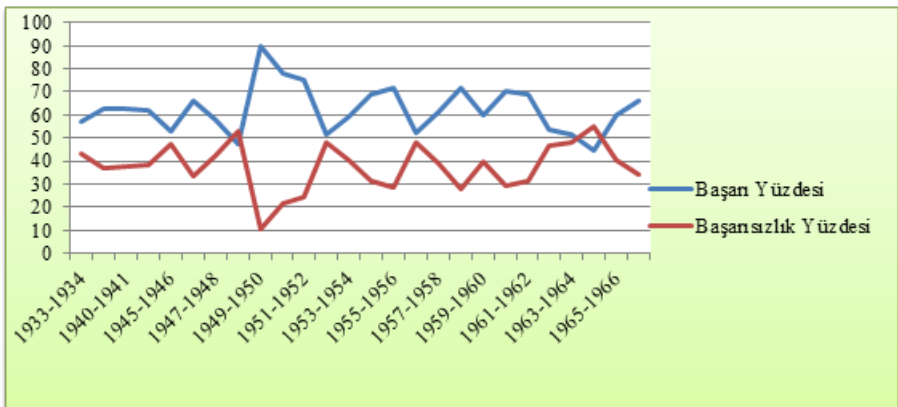
1933-1967 yılları arasında ortaokul birinci sınıfta okuyan öğrencilerin başarılarına bakıldığında en yüksek başarının % 65,97 ile 1950-1951 eğitim-öğretim yılında, en düşük başarının ise % 37,5 ile 1963-1964 eğitim-öğretim yılında olduğu görülmektedir.

Grafik 5: 1933-1967 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda İkinci Sınıfta Okuyan Öğrencilere Ait Başarı Durumu (1927-1967 MEB Ortaöğretim İstatistikleri)

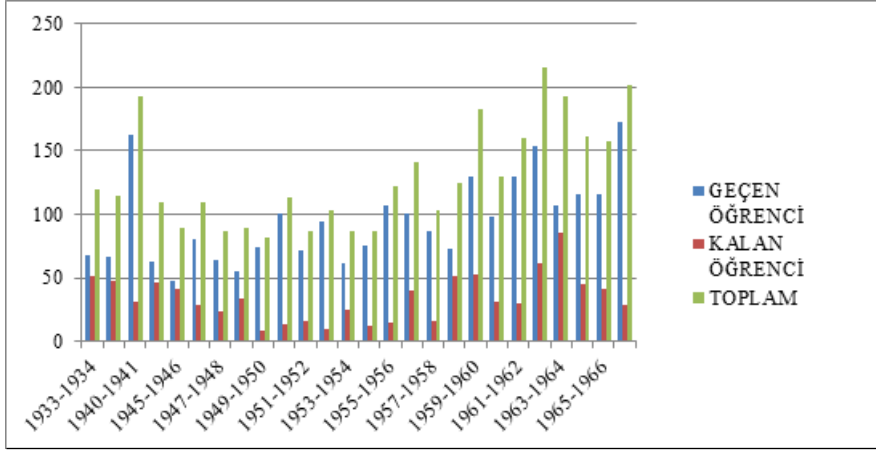
1933-1967 yılları arasında ortaokul ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin sayısı 1950-1951 eğitim-öğretim yılında 101 öğrenci ile en az 1966-1967 eğitim-öğretim yılında ise 369 öğrenci ile en fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 6: 1933-1967 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda İkinci Sınıfta Okuyan Öğrencilere Ait Başarı Yüzdesi

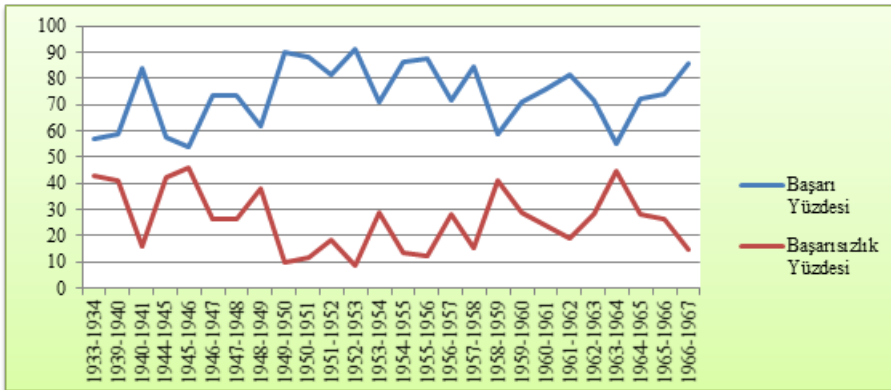
1933-1967 yılları arasında ortaokul ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin başarılarına bakıldığında en yüksek başarının % 89,74 ile 1949-1950 eğitim-öğretim yılında, en düşük başarının ise % 44,61 ile 1964-1965 eğitim-öğretim yılında olduğu görülmektedir.

Grafik 7: 1933-1967 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda Üçüncü Sınıfta Okuyan Öğrencilere Ait Ortaokul Başarı Durumu (1927-1967 MEB Ortaöğretim İstatistikleri).

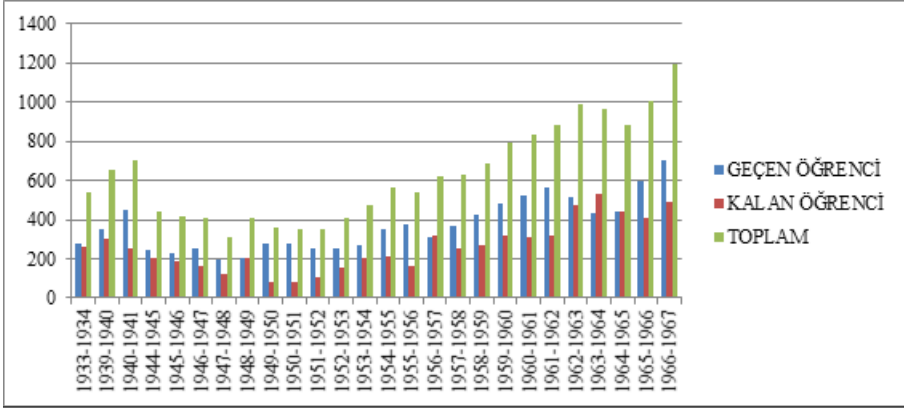
1933-1967 yılları arasında ortaokul üçüncü sınıfta okuyan öğrencilerin sayısı 1949-1950 eğitim-öğretim yılında 82 öğrenci ile en az 1962-1963 eğitim-öğretim yılında ise 215 öğrenci ile en fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 8: 1933-1967 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda Üçüncü Sınıfta Okuyan Öğrencilere Ait Ortaokul Başarı Yüzdesi

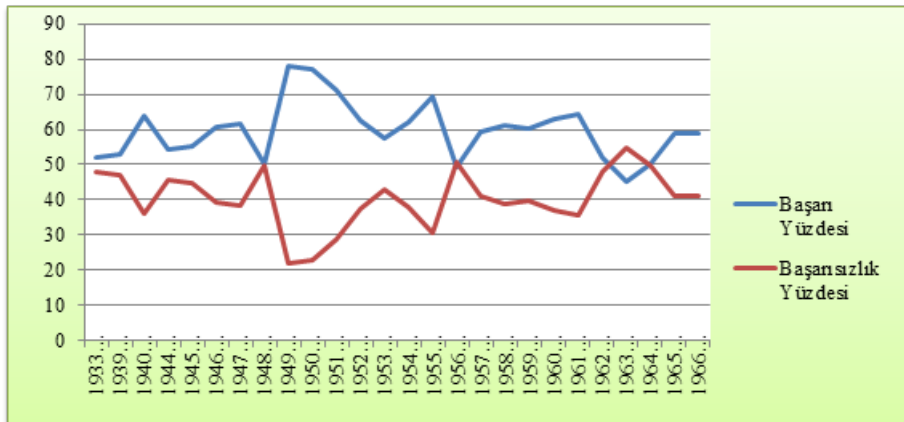
1933-1967 yıllarında arasında ortaokul üçüncü sınıfta okuyan öğrencilerin başarılarına bakıldığında en yüksek başarının % 91,26 ile 1952-1953 eğitim-öğretim yılında, en düşük başarının ise % 53,93 ile 1945-1956 eğitim-öğretim yılında olduğu görülmektedir.

Grafik 9: 1933-1967 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda Okuyan Öğrencilere Ait Sınıf Genel Başarı Durumu (1927-1967 MEB Ortaöğretim İstatistikleri).

1933-1967 yılları arasında ortaokul genelinde okuyan öğrencilerin sayısı 1947-1948 eğitim-öğretim yılında 311 öğrenci ile en az 1966-1967 eğitim-öğretim yılında ise 1190 öğrenci ile en fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 10: 1933-1967 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda Okuyan Öğrencilere Ait Genel Sınıf Başarı Yüzdesi

1933-1967 yılları arasında ortaokul üçüncü sınıfta okuyan öğrencilerin genel başarılarına bakıldığında en yüksek başarının % 77,83 ile 1949-1950 eğitim-öğretim yılında, en düşük başarının ise % 45,27 ile 1963-1964 eğitim-öğretim yılında olduğu görülmektedir.

3.3. Gelenbevi Ortaokulu'nda Okutulan Dersler

1911'de kurulan Gelenbevi Anadolu Lisesi günümüze gelinceye kadar idadi, sultani, ortaokul, lise ve Anadolu lisesi olarak hizmet vermiştir. Bu yüzden farklı düzeylerde çok çeşitli dersler okutulmuştur. 1911-1913 yılları arasında idadi müfredatı uygulanan Gelenbevi'de 1913-1918 yılları arasında sultani müfredatı uygulanmıştır. Gelenbevi 1927-1997 yılları arasında ise ortaokul olarak hizmet vermiş ve bu dönemde uygulanan müfredatta değişiklikler olmuştur.

1937-1994 yılları arasında Gelenbevi Ortaokulu birinci sınıfında çeşitli isimler adı altında on sekiz ders okutulmuştur. Bu dönemde Türkçe, Matematik, Yabancı Dil, Resim, Beden Eğitim ve Müzik dersi kesintisiz olarak okutulan dersler arasında yer almaktadır. Tabii İlimler dersi 1967-1968 eğitim-öğretim yılından itibaren Kimya ve Fen Bilgisi adı altında okutulmuştur. 1967-1968 eğitim-öğretim yılından itibaren Tarih ve Coğrafya dersleri de Sosyal Bilgiler adı altında birleştirilmiştir. Ancak 1985-1986 eğitim-öğretim yılından itibaren Sosyal Bilgiler dersi tekrar Milli Tarih ve Milli Coğrafya dersi olmak üzere ayrılmıştır.

1950-1951 eğitim-öğretim yılından 1966-1967 eğitim-öğretim yılına kadar okutulan İş Bilgisi dersi 1967-1968 eğitim-öğretim yılından itibaren Resim dersi birleştirilerek Resim-İş adını almıştır. 1956-1957 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmaya başlanan Din Bilgisi dersi ile 1976-1977 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmaya başlanan Ahlak dersi 1982-1983 eğitim-öğretim yılında Din Bilgisi ve Ahlak adı altında birleştirilmiştir. 1967-1968 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmaya başlanan Ticaret dersi 1987-1988 eğitim-öğretim yılından itibaren Muhasebe adı altında okutulmuş ve 1991-1992 eğitim-öğretim yılından itibaren müfredattan çıkarılmıştır. Ayrıca 1938-1939 eğitim-öğretim yılında ve 1949-1967 yılları arasında Yurt Bilgisi, 1976-1991 yılları arasında El İşi dersi, 1991'den itibaren ise Ev Ekonomisi dersi okutulmuştur.

Tablo 2: 1937-1995 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda Birinci Sınıfta Okutulan Dersler (Gelenbevi Ortaokulu Sınıf Geçme Defterleri, 1937-1995)

YIL	DERSLER																		
	Türkçe	Tarih	Coğrafya	Sosyal Bilgiler	Yurt Bilgisi	Matematik	Kimya ve Fen Bilgisi	Ticaret	Tabii İlimler	Yabancı Dil	Resim	Resim-İş	Cimnastik	Müzik	İş Bilgisi	Din K	Ahlak	El İşi	Ev Ekonomisi
1937-1938	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1938-1939	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1939-1940	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1940-1941	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1941-1942	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1942-1943	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1943-1944	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1944-1945	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1945-1946	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1946-1947	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1947-1948	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1948-1949	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1949-1950	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1950-1951	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1951-1952	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1952-1953	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1953-1954	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1954-1955	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1955-1956	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1956-1957	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1957-1958	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1958-1959	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1959-1960	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1960-1961	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1961-1962	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1962-1963	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1963-1964	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1964-1965	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1965-1966	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1966-1967	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1967-1968	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1968-1969	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1969-1970	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1970-1971	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1971-1972	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1972-1973	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1973-1974	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1974-1975	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1975-1976	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1976-1977	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1977-1978	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1978-1979	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1979-1980	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1980-1981	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1981-1982	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1982-1983	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1983-1984	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1984-1985	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1985-1986	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1986-1987	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1987-1988	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1988-1989	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1989-1990	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1990-1991	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1991-1992	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1992-1993	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1993-1994	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					
1994-1995	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					

1937-1996 yılları arasında Gelenbevi Ortaokulu ikinci sınıfında çeşitli isimler adı altında on dokuz ders okutulmuştur. Bu dönemde Türkçe, Matematik, Yabancı Dil, Resim, Beden Eğitim ve Müzik dersi kesintisiz olarak okutulan dersler arasında yer almaktadır. 1937-1939 yılları arasında Kimya, Fizik ve Tabii İlimler ayrı dersler olarak okutulmuştur. 1939-1968 yılları arasında Kimya dersi müfredattan çıkarılmış, Fizik ve Tabii İlimler dersleri devam etmiştir. Tabii İlimler ve Fizik dersleri 1967-1968 eğitim-öğretim yılından itibaren Kimya ve Fen Bilgisi adı altında okutulmuştur. 1967-1968 eğitim-öğretim yılından itibaren Tarih ve Coğrafya dersleri de Sosyal Bilgiler adı altında birleştirilmiştir. Ancak 1985-1986 eğitim-öğretim yılından itibaren Sosyal Bilgiler dersi tekrar Milli Tarih ve Milli Coğrafya dersi olmak üzere ayrılmıştır.

1949-1968 yılları arasında okutulan İş Bilgisi dersi 1967-1968 eğitim-öğretim yılında Resim dersiyle birleştirilerek Resim-İş adını almıştır. 1956-1957 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmaya başlanan Din Bilgisi dersi ile 1976-1977 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmaya başlanan Ahlak dersiyle 1982-1983 eğitim-öğretim yılında Din Bilgisi ve Ahlak adı altında birleştirilmiştir. 1968-1969 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmaya başlanan Ticaret dersi 1987-1988 eğitim-öğretim yılından itibaren Muhasebe adı altında okutulmuş ve 1991-1992 eğitim-öğretim yılından itibaren müfredattan çıkarılmıştır. Ayrıca 1937-1968 yılları arasında Yurt Bilgisi dersi, 1974-1996 yılları arasında El İşi dersi ve 1937-1944 yılları arasında Askerlik dersi okutulmuştur.

Tablo 3: 1937-1996 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda İkinci Sınıfta Okutulan Dersler (Gelenbevi Sınıf Geçme Defterleri, 1937-1996)

YIL	DERSLER																			
	Türkçe	Tarih	Coğrafya	Sosyal Bilgiler	Yurt Bilgisi	Matematik	Kimya ve Fen Bilgisi	Fizik	Tabii İlimler	Yabancı Dil	Resim	Resim-İş	Çimnastik	Müzik	Ticaret	El İşç	İş Bilgisi	Din Bilgisi	Ahlak	Askerlik
1937-1938	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓
1938-1939	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓
1939-1940	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓
1940-1941	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓
1941-1942	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓
1942-1943	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓
1943-1944	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓
1944-1945	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓
1945-1946	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
1946-1947	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
1947-1948	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
1948-1949	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
1949-1950	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
1950-1951	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
1951-1952	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1952-1953	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1953-1954	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1954-1955	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1955-1956	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1956-1957	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1957-1958	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1958-1959	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1959-1960	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1960-1961	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1961-1962	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1962-1963	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1963-1964	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1964-1965	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1965-1966	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1966-1967	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1967-1968	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
1968-1969	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
1969-1970	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
1970-1971	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
1971-1972	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
1972-1973	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
1973-1974	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
1974-1975	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1975-1976	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1976-1977	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1977-1978	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1978-1979	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1979-1980	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1980-1981	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1981-1982	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1982-1983	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1983-1984	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1984-1985	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1985-1986	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1986-1987	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1987-1988	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1988-1989	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1989-1990	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1990-1991	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1991-1992	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1992-1993	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1993-1994	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1994-1995	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
1995-1996	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓

1937-1997 yılları arasında Gelenbevi Ortaokulu üçüncü sınıfında çeşitli isimler adı altında yirmi bir ders okutulmuştur. Bu dönemde Türkçe, Matematik, Yabancı Dil, Resim, Kimya ve Fen Bilgisi, Beden Eğitim ve Müzik dersi kesintisiz olarak okutulan dersler arasında yer almaktadır. 1937-1938 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulan Tabii İlimler ve Fizik dersleri 1967-1968 eğitim-öğretim yılından itibaren Kimya ve Fen Bilgisi dersiyle birleştirilmiştir. 1937-1967 yılları arasında okutulan Tarih ve Coğrafya dersleri 1973-1974 eğitim-öğretim yılında Sosyal Bilgiler adı altında birleştirilmiştir. Bu ders 1985-1986 eğitim-öğretim yılında kaldırılmış ve yerine Vatandaşlık Bilgisi dersi konmuştur. 1981-1982 eğitim-öğretim yılından itibaren T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi okutulmaya başlanmıştır.

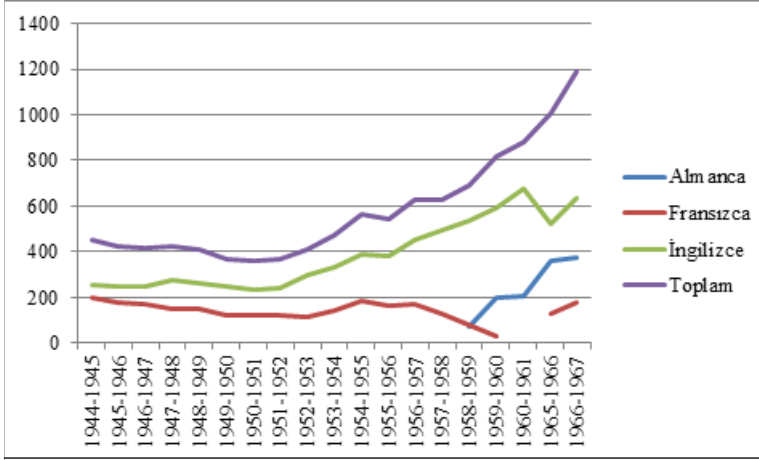
1949-1968 yılları arasında okutulan İş Bilgisi dersi 1967-1968 eğitim-öğretim yılında Resim ile birleştirilerek Resim-İş adını almıştır. 1976-1977 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmaya başlanan Ahlak dersiyle 1977-1978 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmaya başlanan Din Bilgisi dersi 1982-1983 eğitim-öğretim yılında Din Bilgisi ve Ahlak adı altında birleştirilmiştir. 1968-1969 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmaya başlanan Ticaret dersi 1987-1988 eğitim-öğretim yılından itibaren Muhasebe adı altında okutulmuş ve 1991-1992 eğitim-öğretim yılından itibaren müfredattan çıkarılmıştır. Ayrıca 1937-1968 yılları arasında Yurt Bilgisi dersi, 1974-1996 yılları arasında El İşleri dersi, 1937-1944 yılları arasında ise Askerlik dersi okutulmuştur. Jimnastik 1950-1951 eğitim-öğretim yılından itibaren Beden eğitim adıyla, Yurt Bilgisi ise Yurttaşlık Bilgisi olarak değişmiştir.

Tablo 4: 1937-1997 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda Üçüncü Sınıfta Okutulan Dersler (Gelenbevi Sınıf Geçme Defterleri, 1937-1997)

YIL	DERSLER																				
	Türkçe	Tarih	Coğrafya	Sosyal Bilgiler	T.C. İnkılap T	Vatandaşlık Bilgisi	Yurt Bilgisi	Matematik	Kimya ve Fen Bilgisi	Fizik	Tabii İlimler	Yabancı Dil	Resim	Çimnastik	Müzik	İncenret	El işi	Alfak	Din Bilgisi	İş Bilgisi	Askerlik
1937-1938	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1938-1939	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1939-1940	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1940-1941	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1941-1942	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1942-1943	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1943-1944	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1944-1945	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1945-1946	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1946-1947	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1947-1948	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1948-1949	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1949-1950	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1950-1951	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1951-1952	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1952-1953	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1953-1954	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1954-1955	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1955-1956	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1956-1957	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1957-1958	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1958-1959	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1959-1960	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1960-1961	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1961-1962	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1962-1963	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1963-1964	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1964-1965	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1965-1966	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1966-1967	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1967-1968	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1968-1969	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1969-1970	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1970-1971	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1971-1972	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1972-1973	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1973-1974	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1974-1975	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1975-1976	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1976-1977	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1977-1978	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1978-1979	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1979-1980	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1980-1981	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1981-1982	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1982-1983	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1983-1984	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1984-1985	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1985-1986	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1986-1987	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1987-1988	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1988-1989	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1989-1990	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1990-1991	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1991-1992	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1992-1993	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1993-1994	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1994-1995	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1995-1996	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
1996-1997	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓

1937-1997 yılları arasında öğrencilerin takip ettikleri yabancı diller Almanca, Fransızca ve İngilizce olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD ile artan ilişkilerin etkisiyle İngilizce dersinin ağırlığı giderek artmıştır.

Grafik 11: 1944-1967 Yılları Arasında Gelenbevi Ortaokulu'nda Okutulan Yabancı Diller (MEB Ortaöğretim İstatistikleri, 1944-1967)

4. Gelenbevi'deki Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetler

Gelenbevi Anadolu Lisesi'nde kuruluşundan bugüne sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin yoğun yapıldığı bir okuldur. Zaman içerisinde farklı isimler ve farklı uygulamalarla süren bu etkinlikler öğrencinin kişisel gelişimi, okul hayatına uyum sağlama, okul kimliğini taşıması bakımından son derece önemlidir. Zaman içinde okulun geçirmiş olduğu bu değişim ve dönüşüm günün koşulları ile birleşince etkinliklerin türleri ve içeriklerinde değişiklikler meydana gelmiştir.

Okulda yürütülen sosyal, kültürel ve sportif çalışmalarda en etkin alan öğrenci kulüpleriydi. 1953 yılında Gelenbevi Ortaokulu'nda Sıhhat ve Temizlik Kolu, Fakir Öğrencilere Yardım Kolu, Kitaplık Kolu, Gezi ve İnceleme Kolu, Kızılay Gençlik Kolu, İş Dersleri Kolu, Fakir Çocukları ve Dershaneleri Koruma Kolu, Bahçe ve Okulu Güzelleştirme Kolu, Spor ve Oyun Yuvası, Temsil Kolu, Basın ve Yayın Kolu, Fotoğraf Kolu, Filmle Öğretim Kolu, Okul Bankası İdare Meclisi, İzci Oymağı ve Müzik Kolu adlı öğrenci kolları bulunuyordu (Deniz, 1953, 2). Okulun önemli kulüplerinden birisi Havacılık Kulübü'yü. Öğrenciler bu kulüp çatısı altında maket uçak yapmayı öğreniyorlar ve yarışmalara yaptıkları maket uçaklarla katılıyorlardı. 8 Mayıs 1942'de Gelenbevi Ortaokulu Fatih Halkevi'nde Havacılık Günü tertiplemiştir. Bu etkinliğe öğrenci ve öğretmenlerin dışında kalabalık bir dinleyici grubu da katılmıştır (Cumhu-

riyet, 9 Mayıs 1942, 2). Yine 19 Nisan 1947 tarihinde Gelenbevi Ortaokulu Darüşşafaka Lisesi'nin salonunda bir havacılık günü tertip etmiştir. Törende Rıza Bediz'in açış konuşmasından sonra Avukat Ömer Köprülü "Havacılık Ülküsü" adlı bir konferans vermiştir. Ayrıca programda şiirler okunmuş, konuşmalar yapılmış, sinema ve havacılık illüzyonları gösterimleri olmuştur (Cumhuriyet, 20 Nisan 1947, 3).

Okulu gezen gazeteci Ümit Deniz (1953) Gelenbevi Ortaokulu hakkında şunları söylemiştir:

"Bu mektep sessiz sedasız çalışmasına rağmen, sosyal vadiye bir hayli başarılar elde etmiş. Küçük ve genç çocuklardan müteşkil olan mektep talebeleri büyük insanlar gibi hayatın fırsatlarına şimdiden göğüs gerecek şekilde ve mükemmel bir surette yetiştiriyor. Biz teker teker bütün atölyeleri ve salonları dolaştık. Hakikaten insanın göğsünü iftiharla kabartacak kadar güzel eserler gördük... Gelenbevi ortaokulu çok faal unsurlardan müteşkil bir mektep... Gelenbevi ortaokulunu gezip gördükten sonra insanın iftiharla göğsü kabarıyor".

Yine bu dönemde İstanbul'un Fethi'nin 500. Yılı kapsamında Okul Müdürü Rıza Bediz, Muavin Nejat Cansızoğlu, öğretmen Turgut Korcan ve Agah Şener'den oluşan bir heyet İstanbul'un 500. Fetih yıldönümü için bir komisyon kurmuşlar ve şöyle kararlar almışlardır: (Deniz, 1953, 2; Rıza Bediz Fotoğraf Arşivi).

"Fatih'in mimarlarından Ayaz Ağa ile Sinan'ın mezarlarını gönüllü talebeler bedenlen çalışmak suretiyle restore edeceklermiş. Bunların tahtalarını düzenleyip oralara çiçek ekeceklermiş. Bu işte kendilerine meşhur ve maruf bir mimar da yardım ediyormuş. Ayrıca Fatih Sultan Mehmet'in atlastan yapılacak bir bayrakta fetih günü büyük kumandanın türbesi önünde törenle mektep mensupları tarafından direğe çekilecekmiş."

Ulus gazetesinin "her itibarla iyi bir mektep" diye tarif ettiği Gelenbevi Orta Mektebi'nde 1928-1929 eğitim-öğretim yılının sona ermesi münasebetiyle bir kapanış programı düzenlemiştir. Müsamere okulun musiki öğretmeni Tahir Beyin yönettiği öğrencilerin İstiklal Marşı'nı söylemesiyle başlamıştır. Daha sonra öğrencilerden Muhiittin Efendi arkadaşları adına bir konuşma yaparak katılımcılara teşekkür etmiştir. Bu konuşmadan sonra Necmi Efendi'nin Çanakkale Şehitlerine hitaben okuduğu şiir, Muhlis, Cahit, Kemal, Muhsin Efendilerin zeybeği, Cahit ve Muharrem Efendilerin çoban, Sait Efendinin Daüssila parçası ve öğrenciler tarafından temsil edilen Bekirin Rüyası ile İnsan Sarrafı adlı piyesler sahnelenmiştir. Ayrıca Muhlis Efendi tarafından Namık Kemal tablosu, Numan Efendi'nin monoloğu ile Kazım Efendi'nin Acem Şairi adlı parçası takdir edilmiştir. Beden Eğitimi Öğretmeni Necati Bey yönetimindeki öğrencilerin sergilemiş oldukları gösteride beğeni kazanmıştır. Törende Maariften bazı kişiler ile velilerde yer almışlardır. Okuldaki intizam ve mükemmeliyetten dolayı misafirler Müdür Kemal Bey'i takdir ve tebrik edilmiştir (Ulus, 22 Haziran 1929). 22 Nisan 1950'de Cumartesi günü saat 12'de okulda çocuklar için bir eğlence tertip edilmiştir (Cumhuriyet, 21 Nisan 1950). 23 Mayıs 1955'te ise Gelenbevi ve Karagümrük Ortaokulu öğrencilerin oluşan öğretmen Halid Ozan yönetimindeki 167 kişilik koro,

blok flüt ve ağız armonikası karma orkestrası İstanbul Radyosu Okul-Öğrenci Saati'nde bir konser vermişlerdir (Cumhuriyet, 23 Mayıs 1954, 5). Gelenbevi Ortaokulu'nda gerçekleşen en önemli konserlerden biri 1950'li yıllarda ünlü Türk Halk Ozanı Âşık Veysel'in verdiği konserdir (Rıza Bediz Fotoğraf Arşivi).

Farklı dallarda spor müsabakalarına katılan Gelenbevi Ortaokulu Basketbol Takımı Milliyet gazetesi tarafından 20 Kasım 1970 tarihinde haftanın takımı seçilmiştir (Milliyet, 8 Aralık 1955, 6; 13 Kasım 1971, 8; 20 Kasım 1970, 8; 23 Kasım 1972, s.8; Hürriyet, 6 Mart 1958, 6; Cumhuriyet, 16 Ocak 1964, 7). Okulda birbirine destek olan Gelenbevi öğrencileri Türkiye'nin farklı bölgelerinde meydana gelen felaketselere duyarsız kalmamışlar ve onlara yardım elini uzatmışlardır. Aralık 1936'da Adana'da meydana gelen sel felaketinde etkilenen vatandaşlarımıza Gelenbevi Ortaokulu öğrencileri de yardım elini uzatmıştır. Cumhuriyet gazetesinin açtığı yardım kampanyasına aralarında topladıkları paralarla destek olan Gelenbevi Orta Mektebi öğrencileri hakkında gazete "Gelenbevi ortamektebinin hamiyetli talebeleri dün aralarında 950 kuruş toplayarak matbaamıza teslim etmişlerdir" şeklinde haber yapmıştır (Cumhuriyet, 9 Aralık 1936). Yardımseverliğin ön planda olduğu Gelenbevi'de öğrenciler birbirlerine destek olmayı sürdürmüşlerdir. 1953 yılında üç sınıflı ortaokulun 8 şubesinde birer kumbara bulunuyordu. Öğrenci ve öğretmen buna arzu ettikleri zaman para atıyorlardı ve biriken para da o sınıfların ihtiyacı için kullanılıyordu (Deniz, 1953, 2). Yine 1995 yılında Ramazan Bayramı öncesi çeşitli mağazaların hediye olarak gönderdiği eşyalar öğrencilere dağıtılmıştır. Okul Müdürü Mustafa Elbaşı tarihi özelliği olan liselerinde her Ramazan Bayramı öncesi geleneksel olarak bu hediyelerin özellikle başarılı ve öğrencilere birer mükâfat ve hediye olarak dağıtıklarını belirtmiş ve öğrencilerinden de hayata atıldıklarında aynı şekilde davranarak, cemiyette emsal alınacak hayır sahibi insanlar olmalarını beklediklerini ifade etmiştir (Türkiye, 2 Mart 1995, 8).

Öğrencilerinin sosyal ve kültürel yönden gelişmeleri için Gelenbevi kurulduğu günden bugüne gezilere özel bir önem vermiştir. Mayıs 1934'te Gelenbevi Orta Mektebi öğrencileri özel bir vapurla boğazda gezinti yapmışlardır (Cumhuriyet, 7 Mayıs 1934). Ayrıca 26 Mayıs 1937'de Denizcilerin Bahar Bayramı'nı kutlamak için Gelenbevi Orta Mektebi öğrencileri Heybeliada Deniz Lisesi'nde yapılan kutlamalara katılmıştır (Cumhuriyet, 23 Mayıs 1937). Kültürel etkinliklere de önem veren Gelenbevi farklı temalarla kutlama etkinlikleri düzenlemiştir. Gelenbevi Ortaokulu'nda 21-28 Kasım 1960 tarihleri arasında okulda Rönesans Haftası düzenlenmiş ve çeşitli etkinliklerle Rönesans temasını işlemiştir. Sanat ve öğretim çevrelerinde Rönesans Haftası çok geniş ilgiyle karşılanmıştır (Cumhuriyet, 26 Kasım 1960; Rıza Bediz Fotoğraf Arşivi).

Türk izcilik tarihinde önemli ve müstesna bir yeri olan Gelenbevi Ortaokulu bu alandaki faaliyetleriyle birçok gencin yetişmesine öncülük yapmıştır. Farklı mekânlarda izci kampları düzenleyen Gelenbevi Ortaokulu öğrencilerinin yetişmesi için birçok faaliyette bulunmuştur. 14 Temmuz 1952'de Emirgan'da başlayan 15 günlük Gelenbevi Ortaokulu İzci Oymağı'na 70 kişi katılmıştır. Bu kampa sadece Gelenbevi Ortao-

kulu'nun öğrencileri katılmamış aynı zamanda Londra Beşinci Uluslararası İzci Kampına gitmek için Türkiye'nin farklı illerinden seçilen izcilerde katılmıştır. Türkiye'yi teslim eden bu izciler 18 Temmuz 1952 tarihinde Gelenbevi Ortaokulu İzci Oymağı uğurlamıştır (Milliyet, 13 Temmuz 1952). İzcilik alanında birçok önemli başansı bulunan Gelenbevi İzcilik Kulübü 9 Ekim 1952 tarihinde Dünya İzcilik Teşkilatı Başkan Mr. Willson tarafından ziyaret edilmiştir. Gelenbevi Ortaokulu İzcilik Kolu Mart 1979'da 1978 yılının "yaz dinlencesinde yurdun çeşitli yerlerinde yapılan kamp çalışmalarını belgeleyen bir fotoğraf sergisi düzenlemiştir. Sergi İstanbul'lular tarafından ilgiyle izlenmiş, öğrencilerin izcilik konusundaki uğraşlarının belgelenmesi dikkati çekmiştir. Gelenbevi Ortaokulu İzcilik Kolunun çalışmalarını belgeleyen fotoğraflar, Beyoğlu Olgunlaşma Enstitüsü'nün sergi salonunda yer almıştır" (Cumhuriyet, 21 Mart 1979).

Sonuç

Bir asırdan fazladır Türkiye'nin eğitilmiş insan gücünün önemli kaynaklarından biri olan Gelenbevi Anadolu Lisesi Türk Milli Eğitimi'nin en önemli kurumlarından biridir. Eski Başbakanlardan Tarihçi Şemsettin Günaltay okul müdürlüğü yaptığı bu kurumdan Tevfik İleri, Edip Cansever ve Nihat Sami Banarlı gibi birçok devlet adamı, öğretmen, sanatçı, yazar, şair, akademisyen, işadamı gibi önemli kişiyi yetiştirmiştir. İkinci Meşrutiyet'in ilanından birkaç yıl sonra kurulan Gelenbevi İdadisi kısa bir süre sonra sultani düzeyine çıkarılmıştır. Gelenbevi Sultanisi 1919 yılında binası yandığı için başka okul binalarında eğitime devam etmek zorunda kalmıştır. 1924-1925 yılında binası yapılan Gelenbevi bu kez ortaokula dönüştürülmüştür. Gelenbevi Ortaokulu 1991'de liseye, Gelenbevi Lisesi ise 2005 yılında Anadolu lisesine dönüştürülmüştür. Bu özelliğiyle Gelenbevi, Osmanlı'dan günümüze Türk eğitiminin geçirdiği değişim ve dönüşümleri yansıtan en örneklerden biridir.

Birinci Dünya Savaşı'nda hastane olarak hizmet veren Gelenbevi Sultanisi'nin öğretmen ve öğrencileri ülkemizin kurtarılması için cepheye gitmiştir. Gazi okullarımızdan biri olan Gelenbevi, okul binası yandığı dönemde bile eğitim hizmetinde bulunmaya devam etmiştir. Spordan sanata birçok farklı alanda etkinliklerde bulunan Gelenbevi Türk izciliğinde de müstesna bir yere sahiptir. Gelenbevi Ortaokulu'nun Pendik ve Büyükçekmece kamplarına özellikle Rıza Bediz'in fotoğraf arşivinde yer alan fotoğraflar Türk izcilik tarihi için oldukça önemli belgeler niteliğindedir. Zengin bir arşive ve kütüphaneye sahip olan Gelenbevi'de bulunan öğrenci dosyaları, belgeler, kitaplar ve diğer malzemelerin bir kısmı günümüze sağlam bir şekilde ulaşamıştır.

Osmanlı döneminde idadi ve sultani programlarını uygulayan Gelenbevi Cumhuriyet döneminde, ortaokul, lise, yabancı dil ağırlıklı lise, kredili sistem ve Anadolu lisesi müfredatı uygulamıştır. Bu müfredattan idadi ve sultani müfredatı dönemin siyasi koşulları ve okul binasının yanması sebebiyle uzun süre uygulanamamıştır. Gelenbevi'de 1924-1997 yılları arasında uzun bir süre ortaokul müfredatı uygulanmıştır.

Gelenbevi Ortaokulu sınıf geçme defterlerine göre ortaokul döneminde üç kademedeki farklı yıllarda toplam elli sekiz çeşit ders okutulmuştur. Ders içerik ve isimlerindeki değişikliklerin dönemin siyasi ve sosyal ortamının etkisinde kaldığı görülmektedir. Örneğin Demokrat Parti iktidarı döneminde Din Bilgisi ve Ahlak dersleri, 12 Eylül darbesinden sonra ise T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ile Vatandaşlık dersleri müfredata eklenmiştir. Yine 1930'ların ortalarından İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına kadar Askerlik dersi öğrencilere verilmiştir. Bu derslerin yanında öğrencilerin okul hayatları dışında günlük hayatlarında kullanacakları pratik bilgiler veren İş Bilgisi, Elişi ve Ticaret gibi derslerde müfredata konmuştur. Okulda okutulan yabancı dillerde Türkiye'nin artan uluslararası münasebetlerinden bağımsız değildir.

1991 yılında liseye dönüştürülen Gelenbevi 1991-1997 yılları arasında ortaokul ve lise müfredatını birlikte uygulamıştır. 1997 yılından sonra sadece lise müfredatı uygulayan Gelenbevi Lisesi 2005 yılında Anadolu lisesine dönüştürüldükten sonra 2005-2009 yılları arasında lise ve Anadolu lisesi müfredatını aynı anda uygulamıştır. Gelenbevi'de uygulanan ve değişen ders müfredatı bile Türk Eğitim Sistemi'nde sürekliliğin olmadığını iyi örneklerinden biridir.

Kaynakça

a) Resmi Kaynaklar:

4131 Numaralı ve 28 Muharrem 1329 (29 Ocak 1911) İrade-i Seniyye, BOA, İrade Maarif, Dosya No: 17, Gömlek No: 9

BOA, İrade Maarif, Dosya No: 17, Gömlek No: 9

BOA, MF. İMF, 42/84-2. 14 Eylül 1330

BOA., MF.TLY., 486/57, (11 Safer 1334/19 Aralık 1915)

Bâbüali Daire-i Sadaret Meclis-i Vükela ve Ma'rûzât Kalemî 27 Muharrem 1329, 15 Kânûnisânî 1326 (28 Ocak 1911) tarihli Padişahlık Makamına Yazısı, BOA, İrade Maarif, Dosya No: 17, Gömlek No: 9

Gelenbevi Ortaokulu Sınıf Geçme Defterleri

Maarif-i Umûmiye Nezâreti Tahrîrât Müdüriyeti'nin 2211 Hususi Numara ve 3198 Umumi Numara ile Sadaret Makamına 12 Kânûnisânî 1326 tarihinde yazdığı yazı, BOA, İrade Maarif, Dosya No: 17, Gömlek No: 9

MEB Ortaöğretim 1926-1967 İstatistikleri

b) Süreli Yayınlar ve Fotoğraf Arşivi:

Cumhuriyet

Hürriyet

Ulus

Milliyet

Rıza Bediz Fotoğraf Arşivi

Türkiye

c) Kitap ve Makaleler:

Ahmet Cevdet Paşa (1309). **Tarih-i Cevdet**, İstanbul, C.IV.

Bursalı Mehmet Tahir Bey (1975). **Osmanlı Müellifleri**, Meral Yayınevi, İstanbul, C.III.

BİNGÖL, Abdulkudûs (1988). **Gelenbevi İsmail**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.

BİNGÖL, Abdulkudûs (1993). **Gelenbevi'nin Mantık Anlayışı**, MEB Yayınları, İstanbul.

DAĞDELEN, İrfan (Haz.) (2006). **Alman Mavileri, İBB Kütüphaneler ve Müzeler Müdürlüğü**, İstanbul.

DENİZ, Ümit (1953). "Hem Okuyan Hem Para Kazanan Öğrenciler", *Milliyet*, 6 Şubat 1953, s.2

ERGÜN, Mustafa (1996). **İkinci Meşrutiyet Devrinde Eğitim Hareketleri (1908-1914)**, Ankara.

GÖLCÜK, Şerafettin – YURDAGÜR (1996), Metin, "Gelenbevi". TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, s.552-553

GÜÇTEKİN, Nuri (2015). **Eğitimli Bir Neslin I. Dünya Savaşı'yla İmtihanı**, İskenderiye Kitap Yayınları, İstanbul

ÖZYURTKAN, Süreyya; ÖZYURTKAN, Naci (1972). **Gelenbevi**, Çay Matbaası, İstanbul

Salih Zeki (1315). **Kamûs-u Riyâziyât**, İstanbul, C.I.

d) İnternet Kaynakları:

<http://www.yuksekticaretli.org/mudurler-ректорler-ve-dekanlarimiz.html>

Salih Zeki, Asar-ı Bakiye, C.II

http://109.232.216.174/~tmdorgtr/wp-content/uploads/2015/12/Asar-i_Bakiye_Aritmetik.pdf

Osmanlı'dan Günümüze Uzanan Bir Eğitim Kurumu: Gelenbevi Anadolu Lisesi

Ekler:

Ek 1: Gelenbevi Okul Binası Planı

Ek 2: Alman Mavileri'nde Gelenbevi Mektebi Sultanisi'nin bulunduğu muhit.

Ek 3: Okul binasının 1919 yangınından önceki ve sonraki hali.

Ek 4: Bir öğrenciye ait öğrenci dosyası ve bir öğrenci karnesi

Ek 5: Âşık Veysel'in Gelenbevi Ortaokulu'nda Verdiği Konsere Ait Bir Fotoğraf (1950'li Yıllar, Rıza Bediz Fotoğraf Arşivi)

